

ĶBMZN pasākums
Ceturtdien, 2017.gada 13. aprīlī plkst. 15.00
(LZA sēžu zālē, 2.stāvā)

Tēma. **DZIMUMA ATTĪSTĪBA,**
NOZĪME SABIEDRĪBĀ UN PROBLĒMAS

Darba kārtībā:

1. Zinātniskie ziņojumi

“Cilvēka dzimums no bio psiho sociālā aspekta”

LZA Goda doktors, *Dr.biol.* **Jēkabs Raipulis**

“Anglicisma 'gender' tulkošanas un adaptācijas problēmas latviešu literatūrzinātnē.”

Pieredze projekta NFI / R / 2014/061 “Gender, Power and Culture: Diversity and Interactions in Latvia and Norway” realizācija

LZA kor.loc. *Dr.phil.* **Ausma Cimdiņa**

“Ar dzimuma apzīmēšanu saistītie termini: teorētiski apsvērumi un ieteikumi praksei”

Prof., Dr.habil.med. **Māris Baltiņš**

2. Diskusija

ĶBMZN priekšsēdētājs – Pēteris Trapencieris

Zinātniskā sekretāre – Daina Daija (tel. 67220725)

1. Dzimums kā dzīvības nepārtrauktības un evolūcijas nodrošinātājs.
2. Dzimuma ģenētiskā determinācija un attīstība, dzimuma identitātes veidošanās un novirzes
3. Bioloģiskais un sociālais dzimuma uzvedības izpausmēs:
 - Vai ir nodalāms bioloģiskais un sociālais dzimums?
 - Dzimuma kritēriji.
4. Vai dzimumu dimorfisms ir objektīvi pastāvoša parādība cilvēku sabiedrībā?
5. Dzimums, ģenders, dzimte:
 - Biologu, mediķu skatījumā.
 - Valodnieku skatījumā.
6. Kādas problēmas rodas manipulējot ar terminoloģiju biologu un sociologu skatījumā uz cilvēka dzimumu
7. Kā jukas izpratnē par dzimumu ietekmē demogrāfijas problēmu risināšanu?

Pēdējos gados ir aktualizējies jautājums par to, vai cilvēku sabiedrībā dzimumi funkcionē līdzīgi kā citu dzīvo organismu sugām, vai līdz ar sociālo faktoru lomas palielināšanos cilvēku saskarsmē un pārmantojamībā ir mazinājusies, modificējusies vai varbūt palielinājusies dzimuma loma. Jautājums ir kļuvis aktuāls arī liktos formālā plāksnē, Latvijai pievienojoties Starptautiskajām konvencijām par terminu tulkošanu pamatā no angļu valodas, kuriem nav analogu latviešu valodā, jo pieļaujot neprecizitātes, var mainīties arī oriģinālā ieliktā doma.

Saistībā ar dzimumu būtisks ir jautājums, kas bērniem jā māca – dzimumaudzināšana, seksuālā audzināšana vai ģimenes audzināšana, kas jāizlemj veidojot skolu standartus. Kāda loma pedagogijā ir dzimumu atšķirībām, vai tās būtu jāņem vērā audzināšanā, profesijas izvēlē? Vai dzimum atšķirību atzīšana ir pamats dzimum diskriminācijai?

Nereti tiek pārmests, ka zinātnieki neizsaka savu viedokli, vai pat apgalvots, ka zinātnieki ir to vai citu teikuši, gan neatsaucoties uz konkrētu zinātnieku, lai pastiprinātu savas aplamās idejas ticamību. Tādēļ arī LZA zinātniekiem vajadzētu izteikt savu viedokli par minētajiem jautājumiem, izdiskutējot tos nodaļu sēdēs.